

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedijca na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati veljajo:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvzame se obdelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Spomini iz naših prizadevanj.

(Konec.)

Iz vsega v prejšnjem listu navedenega sledi, da se je Slovenec in Slovan sploh na vso moč prizadeval, pred nemškim svetom spraviti se v lepši svet, nego so ga naslikali njegovi nasprotniki. Če bi bil toliko storil v tem obziru proti Lahom, staviti je, da bi bil dosegel veliko več. Ali Nemeec, bodi si kakoršen koli, ne bere ne knjig ne časnikov nam prijaznih, zato je bilo in je še zdaj vse nemško pisarenje le bob ob steno, ker se naših nasprotnikov ne prime; le mi beremo zopet to v nemškem jeziku, kar smo prej brali v domačih listih slovenski, toraj skoraj lahko trdimo, da do zdaj nam nemški, v slovanskem duhu pisani časniki še niso veliko ali vsaj prav malo koristili.

V novejšem času začeli so nekteri naši pesniki, ki so si ob svoji pesniški žili prisvojili tudi zadostno znanje nemškega jezika in njegove poezije, na nemško prevajati proizvode slavnejših naših pesnikov; razen njih so se tega lotili tudi nekteri duhoviti Nemci, ki se ne pečajo s politiko, ampak pobirajo vsa dobra zrna, kjerkoli jih najdejo: na Srbskem, Ruskem, Francoskem, Španjskem, Poljskem, Angleškem itd. Na ta način se je prevedlo tudi res nekaj naših boljših pesniških proizvodov v nemški jezik in podalo nemškemu občinstvu. Ali kaj je vspeh?

Pisalec teh vrstic dal je nekemu nemcu, kterege je spoznal za zmernega, ne prenapetega in za vse lepo vnetega, nekaj nemških prevodov slovenskih pesmi. Čez par dni mu jih ta prinese nazaj in ko se ta čudi, da jih je tako naglo prebral, ter praša, kako mu je bila všeč slovenska poezija, reče nemeec:

„Bral sem, pa ne veliko. Duh, ki veje po teh poezijah, je našemu nemškemu čisto tuj, toraj neprijeten. Naš okus je ves drugačen; to je vse predivje, brez vsake prave oblike. Kedaj bodo vaši pesniki dohiteli še naše!“

Tak je bil odgovor in če bi se bil prav trudil, vcepiti boljšo misel mu o slovenskih pesnikih, zastoj bi bilo, ker nemeec sebe previsoko, Slovence pa prenizko ceni.

Zadnja leta nahajamo po nemških, v slovanskem duhu pisanih časnikih, posebno v praški „Politiki“, pogostoma prevode slovenskih pesem, in reči mora vsak, kdor jih bere, da prihajajo iz spretnih peres in pesniške žile. Namen je toraj dober, hvale vreden, pa kak je vspeh? Skoro ga ni, ker — kakor prej omenjeno — nemeec ne bere drugih listov, ko čisto nemške, če jih pa bere, bere jih z nekako sumljivimi očmi, ne prime se ga pa nič. Nemški listi prave barve pa vse prezirajo, in če že kaj spregovoré o slovenskih proizvodih, zgodi se to nekako zaničljivo — češ: „kaj boš ti, uboga nizka stvar!“

Ko je nepozabljivi in nenadomestljivi prvi naš velikan Bleiweis umrl, poslan je bil od tod njegov životopis v prav tesni obliki s sliko vred nekemu znanemu nemškemu listu, ki je že vsakega količkaj znamenitega nemškega profesorja ali učitelja pokazal svetu v besedi in podobi; a poslano prišlo je vse skupj nazaj s kratkimi vrsticami blizo tega pomena: „Našim bralcem, ktere imamo po vsi Nemčiji, je narodič slovenski premalo znan, toraj bi tudi podoba in životopis njegovih vodij, če so prav prvi, za-nje ne bil nikakor mikaven“. — In res do zdaj še noben list nemškega duha ni pokazal svojim bralcem našega Bleiweisa ne

v podobi, ne v še tako kratkem životopisu, vsaj kolikor je nam znano.

Zato imamo Slovenci res težaven stan vzlasti pred nemškim svetom. Obrekovani in na vse strani grdeni smo bili že po nemških knjigah in listih prav čez mero, in skoraj se ni čuditi, da nas tako malo cenijo. Opravičiti se pa skoro ne moremo, kajti če se opravičujemo v svojem jeziku, nas naši nasprotniki ne umejo, če pa kaj tacega skušamo v njihovem, nemškem jeziku, pa nočejo brati ali če že beró, pa ne verjamejo. Za to je moja misel ta, da, dokler je tako, nam nemški listi v našem duhu pisani ne koristijo veliko, pisatelji pa, ki prevajajo naše pesniške proizvode v nemški jezik, imajo pač dobro voljo, a nehvaležno delo — vsaj zdaj še. Morda se v tem obziru kaj zboljša, ko bo mrženj Nemecev do slovanskega rodu odjenjala — morda po političnih prevratih, a do zdaj tega še ni slutiti, marsikdo še včakal ne bo. Nemštvo, posebno v Avstriji, je preveč prešinjeno po judovstvu, in kaj to pomeni, nam ni treba razlagati.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. avgusta.

Avstrijske dežele.

Česki deželni zbor. 2. avgusta. Na dnevnem redu je bila domovinska postava. Dr. Rus je rekel, da večine predlogov, ktere je stavila komisija, ne razume. On pravi, da porazumljenje drugače ni mogoče, da se med sabo razumó. On pravi, da je na Belgijskem večina flamenskega rodu, pa vendar govore v jeziku manjšine, v francoskem jeziku, redko kedaj kdo govori v flamenskem jeziku. Tako pa on ne more odgovarjati, kar je rekel gosp. Herold, ki je česki govoril. Dr. Rus je potem

Listek.**Naš Blažek.**

Kratkočasna in resnobna.

(Konec.)

II.

O vseh Svetih so mati obiskali Blažka ter mu dali par šestie za kostanj. To obiskovanje je imelo slabe nasledke. Ko so mati odšli, je bil Blažek še bolj tih in klavern. Videlo se mu je, kako ga dolgečas trpinči.

Kaj se zgodi? Čez nekoliko dni — ga zopet zmanjka; ušel je. Jaka se je jezil, sram ga je bilo; vso krivdo je zavračal na stariše, ker ga prvokrat niso natepli. — Kako so mati in oče doma pogledali Blažka, ne vem; a drugo jutro so ga mati že nazaj pripeljali, da je mogel dopoldan v šolo iti.

Po šoli ga pokličem, da bi ga malo posvaril; nepremakljivo mi je gledal o obraz; tako nedolžno se je držal, da nisem vedel, bi

se li smejal ali jezil. Prav resnobno sem mu govoril na srce. Koj potem so ga tudi domači gospod imeli pred seboj ter mu prigovarjali, naj kaj tacega več ne stori; dokazovali so mu, koliko prijetniše ima tukaj, kakor doma, da se bo veliko lepega in koristnega naučil itd. Obljubil jim je, da ne bo več ušel. Kmalu potem pridejo tudi gospod dekan; ko jim povem, kaj je Blažek naredil, ga pokličejo in rečejo: „Vidiš ga! vidiš ga! kaj, ušel si? Ali ne veš, da to ni prav?“ itd. Tudi gospodu dekantu je obljubil, da ne bo več ušel.

Šli smo h kosilu; bil je četrtek; ob treh sem mu hotel nekaj naročiti; ko ga pokličem, se Blažek ne oglasi. Začeli so ga iskati, a Blažka ni nikjer najti. Prepričali smo se, da je zopet ušel. To je bilo vendar že odveč, v dveh dneh dvakrat uiti! Ko sem na večer to dogodbo tovarišem pripovedoval, mi eden reče: „Da, vi trije pa znate otroke učiti; to se reče, vi pa znate!“

Ti ljubeznjivi Blažek, sem si mislil, sedaj nas boš še ti ob ves kredit spravil. Do sedaj

sem v tej zadevi o sebi in onih gospodih vse dobro mislil, a ti si nas osramotil, pokazal si, da z otroci ne znamo prav ravnati! Bilo je mnogo smeha.

Drugo jutro je Blažka neka ženska nazaj pripeljala. A kaj se zgodi? Ko nekoliko trenutkov nihče na njega pazil ni, jo je pobrisal zopet naravnost domú. Že je prišel ves spehan blizo domače vasi, kar ga srečajo oče, ki so šli v bližnje mesto. Zdaj je očetu ušla potrepljivost, koj na cesti so mu jih nekoliko priložili ter ga nazaj v mesto peljali. Tukaj so ga zaprli na „rotovž“, sami pa so šli po opravkih. K sreči so dobili v mestu samostanskega hlapca, kteri je proti večeru naložil Blažka na voz ter ga domu pripeljal. Vse je letelo skupaj gledat Blažka, ki je v enem dnevu dvakrat z doma prišel; nosili so mu svinčnike, peresa, podobice itd. ter so ga vprašali, če ne bo več ušel. Vsem je obljubil, da ne več.

Kaj bi bilo, če bi bili vsi otroci taki, kakor naš Blažek! A primeri se vendar-le, da kteri uide, bodi si iz službe ali iz mesta, kamor

predlog postave na drobno prerešetoval. Poročevalce je na to rekel, da hoče govoriti v jeziku manjšine deželnega zbora, ne iz načel, ktera zagovarja dr. Rus, marveč le iz vljudnosti, ktero so on in njegovi somišljeniki zmirom skazovali, sicer pa on ne vé, kako spada to k domovinski postavi. Potem zagovarja nasvete komisije. Za njim so govorili še nemški poslanci Elgner, praški župan dr. Černy, dr. Krofta in Bendy; vendar so zavrnilo vse nasvete za spremembo in sprejeli nasvet komisije s pristavkom Bondy-ja, ki gre na to, da se brž ko brž vravna delavcem pomožna blagajna.

V českem deželnem zboru je bil predložen tudi deželni predštev za l. 1884. Potrebuje se vsega skupaj 7.814.977 gld., poravnane je 765.157 gld., tako da manjka 7.049.820 gld. Da se to poravná, bode treba deželnega naklada po 29 kr. pri direktnih davkih, to pa je 1 sold više, kakor preteklo leto. Za ljudsko šolo se potrebuje 3.596.958 gld. Budgetna komisija nasvetuje resolucijo: deželnemu odboru naj se naroči, da pokliče shod strokovnjakov in se z njimi posvetuje, kako bi se enkrat dalo vstaviti vedno naraščanje učnih stroškov za ljudsko šolo, in kako bi se to breme, ki je nastalo za podučne namene, dalo olajšati tako, da bi ljudsko izobraženje zaradi tega ne imelo škode.

Iz Insbrucka. (Razsodba deželnega šolskega sveta.) Začasni deželni šolski svet na Tirolskem ni uslišal prošnje občine W. v okrajji K. zaradi oproščanja otrok, ki so v 13. in 14. letu starosti, da bi ne hodili 7. in 8. leto v šolo, vzrok za to je navedel, ker s tem postavno določeni pogoji za to vrsto šolskih olajšav niso spolnjeni. — Namesto rednega šolskega obiskovanja med sedmim in osmim šolskim letom je ponudila občina, da bodo otroci v ponavljajno t. j. v nedeljsko šolo hodili štiri leta, menda to le v pozimskem letnem času. Na to je deželni šolski svet rekel, da take ponavljajne šole, kakor je še tu in tam v deželi navadna, ne pozna ne državna šolska postava dne 14. maja 1869, ne posamezne določbe dne 2. maja t. l., ki prenavarajo šolsko postavo, niti ne ukaz 8. junija zaradi izpeljave te postave. Vrh temu pa določí § 21. postave 2. maja, da se imajo šolske olajšave izvršiti tako, da se podučevanje skrči le na kak letni čas, ali na poldnevni poduk ali pa posamezne dni v tednu, in član V. točka 4. omenjenega ukaza za izpeljavo reče naravnost, da se ima čas, zaradi šolskih olajšav okrajšan, razdeliti med dni v tednu. Ravno taisti člen našteva v 6. točki, ne izključuje druge kombinacije, več vrst možnih načinov za šolske olajšave in pri vsaki taki vrsti našteva, koliko se sme poučevanje skrajšati. Med temi bode tudi mogoče najti kak način, ki bode krajnim razmeram v občini W. najbolj ugajal.

Druge sestave (kombinacije) morajo pa

vsled šolske novele biti take, da se pri tem splošno določeni učni smoter doseže. Ako se pa otroci dveh gornjih starostnih stopinj poučujejo v posebnem oddelku, ki je od drugih ločen, ne sme po točki 7., ukaza 8. junija število poučnih ur na teden manjše biti, nego znaša število tistih ur, ki se dobiva, ako se število tistih ur na teden, ki so predpisane v normalnem učnem črtazu, razdeli na starostne stopinje, ki so v dotičnem oddelku zastopane. Ako se ta določba obrne na jednorazredno šolo v W., ki ima tri poučne razrede in 28 poučnih ur na teden, tako pride direktnega poučevanja na vsak oddelek najmanj 9 ur na teden, tedaj bi morali poučevati otroke 13. in 14. leta, ki so oproščeni rednega šolskega obiskovanja, najmanj 9 ur v posebnem oddelku. Tedaj se vidi, da nedeljska ali ponavljajna šola, ktero občina ponuja, ne more nadomestiti pouka, ne gledé na to, kar se je zaradi nje omenilo iz stališča postavodaje, tudi potem ne more biti za nadomestek, ko bi se tak nauk raztegnil tudi na 4 leta, ker se dečki od 15. leta naprej ne smejo z deklji vred poučevati; za posebno ločeno poučevanje pa se s časoma ne shaja.

Kaj se učimo iz tega? — Ministerski ukaz dne 8. junija t. l. št. 10.618, da se izpelje postava dne 2. maja 1883 drž. zakona št. 53, jemlje ali vsaj onemogoči to, kar je ponudila imenovana postava, za ktero je bilo v državnem zboru toliko navora, toliko besedovanja. — Da ministerki ukaz ne ugaja deželam, katerih poslanci so se najčvrsteje poganjali za šolske olajšave, je jasno kot beli dan, kajti v imenovanem ukazu je načelo, da se število učnih ur ne sme skrajšati, dovoljeno je, preložiti jih na kak drug letni čas, ali na posebne dni v tednu, ali šolsko obiskovanje podaljšati na deveto starostno stopinjo, tedaj čez 14. leto. Vidi se, da s takimi olajšavami bode posameznim pa tudi občinam slabo vstreženo, in vže se čujejo glasovi ne zoper šolsko novelo, ampak zoper način, kako se ima izpeljati. Sicer ukaz sam pravi, da ne izključuje druge mogoče kombinacije za olajšavo, a vendar, kakor ta ukaz sedaj govori, c. k. šolske oblasti ne smejo segati preko mej tega ukaza, in iz tega stališča moramo presojevati to razsodbo deželnega šolskega sveta za Tirolsko. Nadjamo se pa, da bode gospod naučni minister, ki se je v državnem zboru sam potegnil za šolsko novelo, vendar našel kako srednjo pot, da ne postanejo nedosegljive (iluzorne) šolske olajšave, katerih selsko prebivalstvo za svoj obstoj potrebuje. — Otroci pri 14. in 15. letih so gotovo bolj sposobni za delo, kakor pa stari in opešani ljudje, to menda vsak prevede, tedaj vendar takih selskih otrok ne bode nihče ob delavnih silil v šolo.

Presviti cesar in cesarica sta izrekla kraljevski laški vladi po c. kr. poročniku v Rimu svoje sočutje nad strašno nesrečo, ki

je zadela otok Ischio. Ob jednom ste Njiju Velikanstvu za zlažjanje gmotne stiske, ki je nastalo vsled potresa, blagovolili podeliti 20.000 frankov, da se razdelé med nesrečne, ki so še ostali pri življenji.

Iz Temešvara, 2. avgusta. Svitli nadvojvoda Viljem je povabil k obedu generale in stavbne častnike tukajšnje posadke. Jutro pa odpotuje Njih c. k. Visokost preko Arada na Erdeljsko.

Vnanje države.

Saksonsko. Volitve za saški deželni zbor se začnejo 15. septembra; 4 tedne pozneje se začne zborovanje, ktero hoče kralj sam otvoriti. Mislijo, da bode zbor dovršil budget do januarja prihodnjega leta in rešil vladne predloge. Med vladnimi predlogi je tudi odlok, s katerim se odpušča ostanek izrednega doklada na prihodninski davek.

Kardinal Hovard je še v Londonu, da odpravi svoje poslanstvo, ktero je prejel od sv. Očeta, v kratkem času pojde na Irsko. Pravijo pa, da bi sv. Oče radi imeli diplomatsko zvezo z Angleško in poročniku na angleškem dvoru, kardinalu Manning-u in višemu duhovništvu bi to ne bilo preveč všeč(?).

Angleško. Kraljica Viktorija je sprejela 30. julija v Osborne francoskega poročnika Waddingtona, ki je podal v navzočnosti Granvilla svoja poverjenilna pisma za poročnika pri angleški vladi.

Angleški parlament bode baje zaključen 25. t. m. Pravijo, da bode angleška vlada prav v kratkem času sklenila pogodbo z družbo Sueškega kanala.

Družba Sueškega kanala ima na vzhodnji strani tega kanala 8770 in na zahodnji 16.462 oralov zemlje. Ta zemlja se razteguje od Ismailije do Kantare na severji in na jug od Grenkih jezerov. Bilo je letos brati, Lesseps, ako bode hotel delati nov kanal, bode moral prej potrebnega sveta dobiti, a vidi se, da tega mu ne bode manjkalo; Lesseps je te misli, da mora novi kanal biti tik prvega, prvi društveni zemljemerec Mr. Lemasson sedaj dela načrt v Egiptu za nov kanal; ko ta dodela in predloži načrt, se bode videlo, kaj in koliko bode treba.

Izvirni dopisi.

Iz Krškega. (*Porcijunkula.*) Ves svet je razdeljen v dva tabora — dobre in hudobne — ktera si zlasti dandanes hudo nasprotujeta. Dasiravno pa je število dobrih, za svoj dušni blagor vnetih kristijanov veliko manjše od onega zabredlega sveta, je vendar še obilno.

To je pokazal tudi velikanski shod še po-božnih ljudi, ki so bili prihiteli od blizo in daleč, iz Dolenjske in Štajarske o „porcijunkuli“ sv. Frančiška v Krško po sv. odpustke.

so ga stariši v šolo poslali. To naredo večidel domá razvajeni otroci; kateri so pa primerno oestro bili držani, si ne izmislijo kaj tacega. Taki premagajo kmalo dolgčas ter so večasih še bolj zadovoljni pri tujih ljudeh, kakor domá. Ko otroke pripeljejo v kak zavod v odgojo, se jokajo in je res pravi križ z njimi nekatere dni. A kmalu se vse poleže; ko je treba konec leta zavod zapustiti, je zopet obilno joka, tako zelo se življenje v njem mnogim prikupi.

Popolnoma napačno bi bilo toraj, otrokovi trmi se vdati in ga doma obdržati, če je ušel; vsa njegova, morebiti lepa prihodnost se tako pokonča; prepozno marsikteri zdihuje: „Zakaj sem bil takrat tako bedast? Lahko bi bil sedaj kaj drugega!“ Toraj stariši, če bo sinko ušel, le lesko v roke ter nazaj z njim! Bo gotovo pomagalo. Blažek bi več ne bil ušel, če bi ga bili prvokrat dobro naklepali.

Tudi to napako imajo nekateri stariši, da hodijo svoje otroke vedno gledat in obiskovat, akoravno vedó, da so v dobrih rokah ter z

vsem dobro preskrbljeni; zmeraj jih begajo in dražijo. Ni čuda, če otrok potem nima veselja do učenja. Iz tacega razvajenca je malokdaj kaj prida. V svoje otroke vsi zaljubljeni starši tem tudi vedno denar pošiljajo in dajejo; za mlade ljudi pa je ni bolj škodljive reči, kakor denar.

Naučé se zapravljati in še mnogovrstnih družih hudobij se navadijo. Škušnja učí, da študentje, ki imajo dosti denarja na razpolaganje, malokdaj dobro storé, večidel sebe in stariše nesrečne naredé. Toraj stariši! ne hodite brez potrebe in prepogosto svoje otoke obiskovat in ne dajajte jim denarja v roke! Skrbite pa pred vsem, da bote dobili za svoje otroke dobro stanovanje; to silno vpliva na mladega človeka. Gospodar in gospodinja morata pošteno svojo dolžnost spolnovati, zlasti morata strogo na hišni red gledati. Tu na par krajcarjev gledati, bi bilo napačno. Zakaj je iz dijakov, ki skoraj le od miloščine žive, tako redkokrat kaj prida? Zato, ker živé po slabih stanovanjih in so brez

pravega nadzorstva preveč sami sebi prepuščeni. Odtod večidel njih moralna spridenost.

III.

Nikdar ne bom pozabil, kake skrbi nam je Blažek napravil okoli sv. treh Kraljev. Ušel je v najhujšem mrazu zvečer o polu devetih, Vsi smo bili zbegani. Zjutraj ga je šel hlapec Jože iskat; dobil ga je zunaj mesta, ravno ko je šel iz hiše, v kateri je prenočil. Na sneg se je vlegel in ni hotel nazaj iti, ali orjaški Jože ga je pobasal v naročje ter ga prinesel domu. Tudi pozneje je še enkrat ušel, sedaj pa se je vstanovil. Za kako dolgo?

Vidiš, dragi čitatelj, naš devetletni Blažek ima že svojo zgodovino; vse je resnično, kar sem o njem povedal.

Morebiti boš vprašal, kakor mi: „Kaj bo iz tega dečka?“

Naš gospod so rekli: „Če Blažek ne bo Napoleon, bo pa kaj drugega!“ — Untique!

Bilo jih je nad 1800 obhajanih. Koliko se je storilo molitve in pobožnih zdihljejev, koliko pomagalo dušam v vica, to vé le Oni, ki je nad nami. Kako verno in z odprtim srcem je ljudstvo poslušalo vse tri, prav primerne in izvrstne govore!

Prišlo je bilo pomagat k ti pobožnosti mnogo č. gg. duhovnov iz Dolenske in Štajarske, tako, da je bilo vseh skupaj 18 spovednikov.

Ljudstvo se je razhajalo, kakor ponižne ovčice, brez vsega hrupa in nerodnosti z vmirjeno vestjo in potolaženim srcem.

Bog se zopet poslužuje sv. Franciška Serafinskega, da bi po njem, kakor nekdanj, zopet dandanes prenavljal spačeni svet.

Hrvatska, 26. julija. (*Javno mnenje v Rusiji in moskovska stranka.*) (Dalje.) Udje mira so le kmetje, vdeleženi pri imovni zadruzi. Trgovci v mestih, plemiči, stari posestniki „kmetov“, kateri so del zemlje obdržali kakor osebno posestvo, delajo posebne razrede, ter sestavljajo izgublajočo se manjšino. Sicer imajo trgovci municipalna svetovstva, plemiči svoje plemiške shode, da branijo svoje interese. Vrh mirov, vrhu municipalnih svetovstev in plemiških shodov imamo mi krožna zemstva, a vrhu teh pokrajinska zemstva, in tako so kmetje, trgovci, plemiči zastopani v teh zborih. Kakor mir vživa popolno avtonomijo, tako je treba tudi zemstvom avtonomije. Njim pripada dolžnost zastopati regionalne interese. Mi imamo preveč vprav, v tem se slagamo z našimi nasprotniki v Petrogradu, jasno pa je, da se z obal Neve ne more skrbeti za vse lokalne potrebe cesarstva, katero se raztega do mej Azije.

Birokracija je imela svoj vek, ta je pretekla. Ona je bila orodje civilizacije takrat, ko je vstvarjala namere presvečene vlasti sredi neukih mas. Zdaj ko se ruski narod zaveda svojih interesov, je prikladniše, da si sam pripravlja svoje javne opravke, brez birokracije, ki zdaj le moti.

Svèt mesta, okrožja, pokrajine, vpravljajo same sebe, ter skrbé za svoje potrebe, narod ruski pa ne vé, da so druge sloboščine, on ne išče nič več. Vrh tega je cesar, oče vseh teh družin, v tesni skupnosti s svojim narodom, slavljeni zastopnik narodnih teženj, skrbnik za občne potrebe. Edina politična zamisel ruskega naroda, odgovarjajoča tradicijam in geniju naroda, je samodržstvo, katero je osnovalo cesarstvo, katero ga je povikšalo, in katero bo zagotovilo njegovo usodo. Inštitucije zapada imajo svojo korenino v individualnem življenju, kakor se je razvilo v zgodovinski preteklosti naroda, ki te naredbe ima. Naše naredbe nasprotno imajo svoj izvir v kolektivnem življenju mira, v katerem živi ogromna večina Rusov. Ne bilo bi pametno vzbuditi šestdeset milijonov ljudi pod pretvezo, da se uvajajo v sloboščine, o katerih niti pojma nimajo.

„Vrh vsega tega,“ pravijo dalje, „potrudite se prepričati, da mi nismo ne nazadnjaki ne nepremakljivi. „Status quo“ ni naš ideal. Mi ne najdemo, da je vse popolno; mi ne iščemo, da se na breg sede, pa gleda, kako čas poteka. Nasprotno, mi mislimo, da vlada, ki je nastopila, ima veliko nalogo izpolniti, a ta je, da učvrsti delo predidóce vlade. Stanje kmetišstva ne zadovoljuje. Kmetje so preobremenjeni s prikladami, katerim se pridružuje breme odkupa zemlje. To stanje je treba popraviti. Ni li to prelep program? Kmet, a to je Rusija sama, za kmeta se ne more dosti

dobrega storiti. Delovanje zemstva je nepopoljno, tudi tu je dosti potrebnih popravkov. Naj se stori mogoče in potrebno, pa boste videli, kako močan bo vzlet ruskega cesarstva, imajočega vsa sredstva k razvoju.

To so vam v debelih črtah, kolikor mogoče zvesto, izraženi nazori, katere sem slišal od ljudi, moskovci imenovanih. Ne vem za gotovo, ali sem si naredil jasno predstavo o nemogočnosti združenja vstanove mira z izvoljenim zastopstvom zemlje v svetu vlade. Teorijam o imovni zadruzi in o samodržstvu se primešujejo čisto čustveni razlogi, skoro neki misticismem, ki se umika vsakemu razglabanju. Pa tako mora biti, to je edino prav rusko; tujcu ne ostaja družega, kakor se prikloniti pred prepričanjem na ta način izraženim.

Moskovski nazori imajo za tolmače dvojico časnikarjev, katerih uvažanje je prestopilo že dlé mejo Ruske, a to sta gospod Katkov pa gospod Aksakov. A. vpravlja revue „Rus“, K. dnevnik „Moskovskija Vedomosti“. Prvi je glava slavenofilov, kar pomeni, da se privezujejo njegovim nazorom o notrni vladi Ruske še drugi nazori o edinosti slovanskih narodov. Pod njegovim vplivom je zdaj list „Novoje Vremnja“, ki izhaja v Petrogradu in kterege politični pravec ni dobro opredeljen. Ta list ima največo založbo v ruskem tiskarstvu. Dansiravno vživa A. spoštovanje, pripadajoče njegovemu značaju, kateri značaj vsi spoštujejo kakor tudi njegov veliki talent, vendar nima auktoritete, kakor jo ima K. Situacija, katero danes zavzema K., je res izredna, ter je dvomljivo, da bi se mogel najti podoben primer v zgodovini tiskarstva. Nekega dne je imel on prepir z ministrom notranjih vpravkov, ko se zaradi tega opominjanja „Mosk. Vedom.“ niti ne zmeni za to opominjanje. List je bil zdaj vstavljen, a K. nadaljuje njegovo izdajanje ter se sklicuje na cesarja, kateri mu dá prav proti ministru; pripoveduje se, da od tega časa je nadaljeval dopisovanje s cesarjem. To se je zgodilo ob času Aleksandra II., on pa je nadaljeval svojo vlogo svètnika tudi za Aleksandra III. Nastavljajoč se na osebne simpatije vladarjeve, vzdignil se je nad akcijo ministrov, ter zdaj vživa popolno slobodo v presojevanju njihovega dela. On jih graja, kader se odmikajo od njegovih nazorov, napada jih, pripoveduje se celó, da jih ruši, ter da je tudi general Ignatijev pal pod njegovimi vdarci.

A., kakor sem prej rekel, je pripadnik deželnege zborá, ki je neka vrsta izvoljene skupščine, kateri je naloga odkrivati vladarju želje naroda, toda le konsultativno.

To sredstvo bi bilo, katero bi intimneje storilo ono, kar A. imenuje občenje cesarja z narodom, občenje, katero drži za temelj avtokratične vlade. A. bi tudi ne bil tolik nasprotnik nekaj večji slobodi tiska. Sicer je dokaj veliko število Moskovčanov, ki sanjajo o tiskarstvu, kateremu naj se nalaga, vse oestro kontrolirati. Temu tiskarstvu ne bi bilo dovoljeno začeti prašanje o načelu vlade, kar se pa tiče drugih stvari, naj bi bilo popolnoma neodvisno.

Tako bi imeli čuden in povse nov prizor, da bi neomejena oblast živela poleg slobodnega tiskarstva, kateremu bi bila naloga na svetlo iznašati narodove potrebe in razsojevati delovanje vradnikov. Moskovci vživajo veliko slobodo; ker se slagajo z vlado, ne čutijo potrebe vroče reklamirati, naj se dá še drugim taista sloboda. Največ jim dá skrbeti,

da bi se nikakor ne skrčila avtokratična oblast, ta palladium Ruske. (Konec prih.)

Domače novice.

(*Novo mašo*) bo pel jutri pri sv. Jakobu v Ljubljani čast. g. Rudolf Raktelj, mestnega učitelja sin. V Zagradcu pa bode imel novo mašo g. Nace Žitnik. Pridigoval mu bode g. poslanec Klun.

(*Zlato mašo*) bode jutri 5. avgusta v Velesovem obhajal g. župnik Blaž Ulčar.

(*Imenovanje.*) Gospod Karl Ekl, dozdej pri sodnji v Mariboru, postal je deželne sodnije pristav (adjunkt) v Ljubljani.

(*V št. Vid nad Ljubljano*) napravi jutri popoldne izlet ljubljansko katoliško društvo rokodelskih pomočnikov in bo pri tej priliki pozdravilo in seznanilo se z enakim na novo ustanovljenim društvom tamošnjim.

(*Deželni popotni učitelj g. E. Kramer*) imel bo jutri v nedeljo 5. t. m. predavanje o kmetijstvu v Kranjski gori. Potem bo imela tamošnja podružnica kmetijske družbe svoje zborovanje.

(*Zadušnica.*) V četrtek 2. avg. ravno ob mesecu smrti učitelja g. Blaža Kuharja, so po lastnem nagibu napravili učitelji iz Ljubljane in okolice zadušnico po blagem pokojnem tovarišu. Zbralo se je bilo 20 g. učiteljev, ki so pri sv. maši ob 8. uri zapeli „Requiem“-mašo od „Obersteinerja“ in orgljal je okr. šolski nadzornik g. Vine. Levstik. Zbralo se je bilo tudi obilo število občinstva, ker je bila stvar v nedeljo poprej iz lece ljudem naznanjena. Tudi grobni spominek naznanja že, kje počiva truplo blage duše, ki je v resnici zaslužila molitveni spominek od strani nekdanjih svojih tovarišev. Taka slovesna in sveta zbiranja in zedinjenja pač dobro dejo človeškemu sreču, ki so ob enem znamenje svete kršanske ljubezni in nekaka predpoda onega velikega, večno trpečega zedinjenja človeškega s svojim Bogom.

Razne reči.

— *Duhovske spremembe v lavantinski škofiji:* Za kaplana gre č. g. Purgaj v Prihovo, č. g. Irgl k sv. Petru pri Radgoni, č. g. Muha v Šmarten pri Slov. Gradci; novomašniki pa č. g. Gabere v Dramlje, č. g. Hribnik k sv. Juriju na Južni železnici, č. g. Ilesič v Mahrenberg in č. g. T. Rožanc je imenovan za pravega konzistorijalnega svetovalea.

— *Iz Ptujja prinaša zadnji „Slov. Gosp.“* ta-le preklie, ki kaže, kako nesramni so štajarski nemškutarji. „Izjava. Jaz podpisani Tomaž Dajnko, posestnik in občinski predstojnik v Strajni v Halozah, izjavim s tem, da jaz tisti poziv na občinske predstojnike zadevajoči volitve v okrajni zastop, kterege je izdala nemčurska stranka v Ptujju, nikdar podpisal nisem in ako se nahaja na njem moje ime, izjavim, da je ta podpis ponarejen. V Ptujju dne 31. julija 1883. Tomaž Dajnko, l. r.“ Iz predstoječe izjave je razvidno, kacih sredstev se poslužujejo naši nemčurji in kako grdo lovijo posestnike v svoje zanjke. Dr. Mihelič bi moral kot jurist vedeti, da je ponarejanje podpisov kaznjivo. Tudi posestnik Jožef Mlakar iz Leskoveca piscu teh vrstic trdi, da zgoraj omenjenega poziva nikdar podpisal ni. Iz takega nesramnega početja se nemčurska stranka sama obsoja in naši vrli kmetje bodo ob časi volitve v okrajni zastop vedeli, kaj imajo storiti.

— *Na Dunaji zboruje vpravno društvo nemških železnic.* V sklepni seji dne 1. avg. so spremenili nekaj statut. Sklenili so, naj ostane pri tem, da se sprejme v družbo železnica, ktera ima 50 kilometrov, na novo pristopivša železnica ima pravico glasovanja, ako

je vozna proga najmanj 100 kilometrov dolga. Navzočih je bilo 163 poslancev, ki so zastopali 87 železnic. K sklepu je bilo predloženo poročilo o gospodarstvu z društvenim premoženjem. Letnih prihodkov je bilo 135.863 mark, stroškov 135.294 mark. Penzijski zavod je znašal 97.445 mark. Prihodnje leto hočejo zborovati v Frankfurtu ob Menu.

— Vetrni vrtnice v majhni obliki videli so pretekli četrtek v Gorici ob 11. uri predpoludne na Travniku, ki je imel nekaj smešen izid. Nastal je pred kasarno ter se je v ravni črti po malem pomikal proti tobačni prodajalnici. Pot ga je pa peljala ravno čez prostor, kjer prodaja naš Ribničan svojo „süho robo“. Kdo bo popisal osupljenost poštenega Dolenjca, ko se vidi hipoma odkritega, vse svoje izdelke pa oživljene. Prišel se je ples, pravo jugoslovansko „kolo“. Lahkejša sita poskakujejo visoko v zrak, a okornejša rešeta vrt se veselo v kolobarji naprej se pomikaje, ter tu pa tam kako opehano obleži, kakor se mu posreči odtrgati se privlačeci moči hudomušnega vrtinca. Ubogi Ribničan ni vedel, ali bi si hotel iskati v višinah se sprehajajoč klobuk, ali pa miriti svoje razposajene „sühe“ izdelke. — Vse zastoj! Rajanje ne neha, le „hitreje se suka“ bolj kot Preširnov „povodnji mož“ z lepo Urško — proti tobačni prodajalnici, kjer prikazen hipoma izgine, razposajena „süha“ druhal pa zopet k pameti pride.

„Soča“.

— Za zboljšanje češpljevih sušilnic po novi sistemi na Srbskem je srbski kralj iz svojega žepa dal 12.000 frankov. — Koliko so pridelki lepo shranjeni več vredni mimo zanikarno spravljenega blaga, je vsakemu znano, tedaj je ta kraljev dar na pravem mestu.

— Požari na Ruskem. Poslednji čas se mnogo sliši iz Ruskega o požarih; telegram iz Nižnega-Novgoroda naznanja, da je namreč zopet v mestu Semenov pogorelo 180 hiš. Na Ruskem sumičijo, da zločinci, ki so bili poslednjič pomiloščeni, zažigajo.

— Admiral Persano je umrl v Turinu brez prijateljev, brez tolažbe, vse se ga je ogibalo. On je podpiral z brodovjem napad Garibaldijev na Sicilijo, streljal v Ankono, Gaeto, in Mesino bombardoval in tako stavil zedinjeno Italijo. Ko je bil pri Visi zmagan, je zginila slava njegovega imena. — Tako svet plačuje.

— Nesreča na železnici. „Standard“ se piše iz Novega Jorka, da je na Denver-Rio-Grande železnici vlak padel v vodo, ko je peljal čez most preko Blak-Canon in reko Gunison na vshodu od Wahsathskin gora. Mrtvih je 140 oseb.

— V Egip tu je v zadnjih 24 urah (2. avg.) za kolero umrlo 887 ljudi. Praznik „Ramazan“ se začne z nočjo 3. avgusta. — Mohamedanski post je pri kraju, pravijo, da so bili nekteri mohamedani tako strogi, da niso hoteli še zdravil jemati, da bi posta ne prelomili.

— Webbovo truplo so našli 28. julija pet ur daleč od slapov. Imel je rane na hrbtu in glavi. Brž ko ne, se je zgodilo, česar se je bal, vrtnice ga je namreč od skale butil, omamil in tako je moral umreti. Utonil je zopet drugi takih predrznežev, mesar Murphi, ki je derečo reko Ribble tam, kjer ima vrtnice, hotel preplavati, dasiravno mu je vse branilo in to misel odsvetovalo.

— Kraljički pri Zulu-Krafrüh. Angleži so zmagali pred nekaj let Cetevajo, in potem ga zopet umestili kraljičku nad kraljičke. Cetevajo je hotel napasti nasprotnika sebi, po imenu Cibebu. Ali ta ni čakal napada, marveč sam nenadoma napadel Cetevajo, vojake premagal, uboglega Cetevajo so umorili, ž njim tudi njegove žene in velikaše. Tako sila rodi silo.

— Vodna pot v osrednje Azije. Železnica v Baku ob hvalinskem morju je to morje mnogo približala Evropi, in sedaj se Rusi pripravljajo, da bi to jezero zvezali tudi z največo reko v osrednji Azije, z reko Amu-Darja. Star načrt, da bi to reko izpeljali v Kaspisko morje, so popustili, a general Urnajev je nasvetoval,

da bi mala jezera, katerih je mnogo med hvalinskim morjem in aralskim jezerom, med sabo zvezali in tako bi bila zvezana oba. S tem bi bil pa tudi Amu-Darja, ki se izliva v Aralsko jezero, zvezan s hvalinskim morjem. Ruski zemljemerci se bavijo s tem vprašanjem na dotičnem kraju in prostoru.

— Iz Severne Amerike. (Cerkveno). O cerkvenem narodnem zboru piše „Louisviller Glaubensbote“. Vsakdo, ki pozna zgodovino cerkve v ti deželi za časa zbora v Baltimore, mora spoznati, da je treba vesoljnega američanskega cerkvenega zbora. Dobrotljivi nasledki bivšega zbora so že zginili in disciplinarna pravila, ktera je postavil, niso prišla sploh v veljavo. Dvomim, da se bode prihodnji koncil dolgo časa bavil z irskim vprašanjem, vendar bode stvar gotovo prišla v razgovor. Koliko župnikov je dovolilo, da so se cerkve rabile za namene deželske lige, mnogo župnikov je imelo škode, da so nabirali denar. A to vse je prepovedal cerkveni zbor v Baltimore. Kar je prejšnji koncil dodelal, bode novi odobril in nadaljeval. — V Buffalo bodo v tem letu postavili novo nemško katoliško cerkev, da bode dvanajsta v mestu. K tem pride pa še poljska, francoska in sedem angleških katoliških cerkvá, vsega skupaj 21.

— Avstralija, 5. del sveta, obsega Novo Holandijo ali sploh Avstralijo imenovano in mnogo, mnogo večih in manjših otokov. Nova Holandija je le ob bregovih znana, središče je po večem neznana zemlja, ker manjka tam večih voda, reke, ki se tam nahajajo, so brežnice in se ob suhem vremenu večidel posuše. Ravno sedaj se pa čuje, da so v južni Avstraliji proti severni strani našli lepo vodenčnato zemljo. Čakajmo, kaj bodo povedala daljša poročila, sicer pa vemó, da že zdaj iz Avstralije v Evropo vvažajo zmrznjeno meso, kar kaže na obilo živinorejo in na travnate kraje.

— Bismarku sreča vgodna. Cele 4 ure pri veselici v Berlinu zastavljajo gosti zdatne zneske na tombolo, ne da bi kdo kaj prida dobitkov si priigral. Kar pride grof Bizmark k tomboli ob 4. uri zjutraj, in vzame 15 srečk po nemški marki, ter k začudenju cele družbe zadene tri najboljše dobitke.

Telegrami „Slovenca“.

Libav, 4. avgusta. Majoratni gospodar Nolde bil je na potu v Libavo v gozdu zavratno ustreljen.

Pariz, 4. avgusta. V tovarni za smodnik v Angoulému se je smodnik trikrat vnel. Šest oseb je bilo usmrtenih. Škoda se cení na milijon frankov.

Carigrad, 4. avgusta. Črnogorski knez odpotuje v Carigrad 15. avgusta. Ladija „Izzedin“ ga bode čakala v Kotaru, da ga prepelje v Carigrad.

Kairo, 4. avgusta. V zadnjih 24 urah je tukaj za kolero umrlo 196, v Aleksandriji pa 5 ljudi. Med angleškimi vojaki v Abassiah zopet eden umrl.

Eksekutivne dražbe.

6. avgusta. 1. e. džb. zapuščina Lovrenca Lusner iz Dolenje vasi, 6165 gl. Loka. — 1. e. džb. pos. Valentin in Marija Grčar na Poljanah v Ljubljani, 3747 gl. 50 kr. in 1346 gl. Ljubljana.

7. avgusta. 2. in 3. e. džb. pos. Jurij Čelhar iz Petelinj, 1600 gl. Postojna.

8. avgusta. 1. e. džb. pos. Janez Remžgar iz Nadgoric, 1832 gl. Ljubljana. — 1. e. džb. pos. Jožef Hočev var vlg. Vovk iz Brezovice, 1460 gl. Rudolfovo. — 1. e. džb. pos. Janez Olbink iz Bresta št. 29, 4514 gl. Ljubljana. — 1. e. džb. Jože Stembou iz Studenca, 140 gl. Ljubljana.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 9 gl. 24 kr., — domača 7 gl. 90 kr. — Rž 4 gl. — kr. — Ječmen 4 gl. — kr. — Ajda 5 gl. 20 kr. —

Proso 5 gl. 40 kr. — Turšica 5 gl. 60 kr. — Oves 2 gl. 60 kr.

Dunajska borza.

3. avgusta.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 85 kr.
Sreberna „	79 „ 65 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 55 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 90 „
„ „ 4%	88 „ 90 „
„ papirna renta 5%	87 „ 20 „
Kreditne akcije	160 gl. 296 „ 90 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 109 „ 25 „
„ avstr.-ogerske banke	839 „ — „
„ Länderbanke	114 „ — „
„ avst.-oger. Lloydja v Trstu	649 „ — „
„ državne železnice	319 „ 25 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221 „ 90 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 80 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119 „ 75 „
4% „ „ 1860	500 „ 135 „ 20 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 170 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 172 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	103 „ — „
London	119 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 65 „
Francoski napoleond.	9 „ 49 „
Nemške marke	58 „ 40 „

Zarad vednega popraševanja in željá mnogih je izdajatelj slavnostne knjižice:

Habsburški rod,

preskrbel tretji natis. Tedaj zamoremo zopet vsakemu postreči, kdor in kolikor jih želi. Cena je kakor poprej in sicer 100 iztisov 8 gold., 50 izt. 4 gl. 50 kr., 1 iztis 10 kr.

(1) Katoliška bukvarna.

V Kovorji pri Tržiču

bode o sv. Uršuli

služba orgljarska,

s katero je služba cerkvnikova sklenjena, izpraznjena. Kdor bi hotel to službo prevzeti, naj se pri podpisnem župniku pismeno ali osebno oglasi.

L. Kristofič,

(2) župnik.

Naznanilo.

Deželna razstava v poslopji ces. kr. realke bo še do nedelje, 5. avgusta zvečer, vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 7. ure zvečer odprta.

V Ljubljani, 31. julija 1883.

Za razstavni odbor:

(4) **Murnik.**

Sveto Pismo

stare in nove zaveze z razlaganjem

poleg nemškega, od apostolskega Sedeža potrjenega sv. pisma, ki ga je iz Vulgate prevodil in razlagal

dr. Jožef Franc Allioli.

Založili mil. gsp. Anton Alojz, knezoškof Ljubljanski.

Trdno vezano v pol usnji z rudečo obrezo v šestih debelih zvezkih veljá 16 gl. ter (3) se dobiva v

Katoliški bukvarni.